

amelyeket az emlékezésed szerzője lát benne, de mihaszna, ha mégis magánjogi jogtudós volt. Non exegit monumentum. A metier kizárja a nagyságot.

Ezért olvastam azzal a bizonyos izgalommal Besnyő Bernát könyvét.

Sokat tanulgattam és tanulmányozgattam a jogtudósok műveit. De meg vagyok győződve arról, hogy összességükben sem voltak rám annyi és olyan hatással, mint az a tizennégýeves kislány, aki jelen volt, amikor én laikusokból álló társaságban elmondottam azt a fentebb említett jogi vitát arról, dolog-e az elektromosság, és aki elloppja, tolvaj-e. A kislány a plénumban nem szólt hozzá a kérdéshez. Később azonban szorongó aggodalommal a hangjában, olyanformán, mintha attól félt, hogy rossz világban élünk, de válaszmától mégis vigaszt remélt, azt kérdezte tőlem: „Bácsi kérem, ugye csak viccelni tetszett, ugye nem igazán vitatkoztak a tudós ügyvéd urak és a bíró urak arról, hogy tolvaj-e a tolvaj?? Kényszerképzet erejével mindig előttem van a kislány arckifejezése, és lelki fülemben van szavai csengése, valahányszor küzködve a tudománnyal, döntenem kell arról a rémnehéz kérdésről, hogy „kinek van igazja?”.

A tudomány ilyenkor sohasem tudott még segíteni, a kislány azonban igen gyakran tart vissza attól, hogy koturnusosan és tudományosan ítéljek.

*Dr. Kartal Ignác.*

**Megjegyzések Dr. Kartal bíró úr cikkéhez.** Kartal bíró úr csalódása a magánjogban a hitegetett szerelmes csalódása és így csalódnia csak az tud, aki nagyon szeret. A magánjognak, sőt mondhatni a jognak ez a nagy szeretete Kartal bíró úr cikkének sorai mögül akkor is kiérzik, midőn a szöveg maga mást látszik mondani. De amint a csalódott szerelmes sokszor igazságtalan: ugyanebbe a hibába esik a cikk is. A cikk példája az elektromos áram ellopásáról téves. (1907: III. t.-c. 2. §., 1931: XVI. t.-c. 72. §.) Nagyon jól tudjuk, hogy az 1907. évi törvény előtt is büntette a gyakorlat a villamos áram ellopását, amint nem ez volt az első és nyilván nem az utolsó eset, amidőn az írott jogszabályok hiányosságait a bírói gyakorlat pótolta. Hogy az írott jogszabályok ily módon való kiegészítésének alapja az az igazságérzet, amelynek kiműveléséhez a cikkíró úr által annyira kicsinybe vett jogelmélet sokat járult hozzá: nem szorul bizonyításra. De különben ha rossz, vagy tökéletlen a jog, úgy ez még nem ad alapot arra a kishitűségre, hogy a jogot, vagy a jogtudományt lekicsinylő kézlegyintéssel intézzük el, hanem legfeljebb a hibák kijavítását teszi feladatunkká. Egyáltalában küzdenünk kell a jogtudomány ama Minderwertigkeitsgefühlje ellen, amelyet csak a tudomány fogalmának egyoldalú és azt ok nélkül korlátozó meghatározása teremthetett meg. Talán nem is nagyon fontos annak a kérdésnek a vizsgálata, vajjon a tudománynak bárki által alkotott definíciójába a jogtudomány fogalma beilleszthető-e. Jogra és jogszabályokra szükség van és szükség van valamire — nevezzük akár tudománynak, akár mesterségnek, — ami a létező és létesítendő jogszabályokkal foglalkozik, azokat rendszerbe szedi, helyességüket vizsgálja és

keresi azokat az általános és még általánosabb elveket, amelyek a jogszabályok mögött rejlenek. Ennek a munkának szépségei és gyakorlati haszna kárpótolják a jogászt még azért is, ha ezt az agymunkát nem akarják tudománynak elismerni.

Mindez annyira vitás, hogy a legellentetesebb nézeteknek is megvan ezen a téren a létjogosultságuk. Ami ellen azonban szót kell emelnünk, az annak az a propos-nak kevéssé szerencsés megválasztása, amelyhez a cikkíró úr gondolatai fűződnek. Az orvos, bármennyire is tökéletlennek tartsa a saját tudományát vagy akár mesterségét, vagy bármennyire is bántsa őt, hogy egyik betegét nem tudja meggyógyítani és a gyógy módra egyik orvosi tankönyvben sem talál felvilágosítást: ezt minden bizonnyal nem Pasteur valamely életrajzának ismertetésével kapcsolatban fogja elmondani és nem fogja egybekötni avval, hogy Pasteur érdemeit kisebbítse. A kritika szabad és szabad kritizálni úgy is, hogy az teljesen eltér a communis opinio-tól. Szász-Schwarzot azonban mégsem lehet úgy jellemezni, hogy „rendes tanár, öröme telt mesterségében”. Szász-Schwarztól talán tanultunk más egyebet is, mint azt, hogy lehet-e élettelen tárgy nuntius vagy sem. Helytelen, hogy a cikkíró úr a jogtudomány meddőségéből táplált véleményét és elhunyt nagy jogtudósunk általa is bizonyára tisztelt emlékét egymással kapcsolatba hozta.

*Dr. Vági József.*

**Polgári törvénykezésünk 1932. évi statisztikájából<sup>1)</sup>** közöljük a következő érdeklődésre számot tartható adatokat:<sup>2)</sup>

A járásbírószághoz beérkezett polgári perek száma — 1931.-hez képest kb. 15%-kal — 370.000-re csökkent. (444000.).

A kir. törvényszékekhez érkezett új ügyek száma ezzel szemben nagyjából változatlan maradt: 33.500 (32.900).

Az összes új ügyforgalomból változatlanul a budapesti tábla területén működő bíróságokra esik az oroszlánrész: az ország 144 járásbírószága ügyforgalmának 64%-a esik ugyanis a budapesti Tábla területén működő 51 járásbírószágra; a 24 törvényszék ügyforgalmából pedig 76% az ugyanezen tábla területén működő 9 törvényszékre.

A járásbírószági ügyforgalom analízise (tárgyalások, bizonyításfelvétel elrendelése, végítéletek száma stb.) az 1931. évhez képest alig mutat eltolódást.

Figyelemreméltó azonban, hogy az új ügyforgalom 15%-os csökkenése mellett a mulasztási ítéletek száma 23%-al csökkent, ami annyiban öröndetes, hogy nagyobb alperesi fizetőképességet mutat.

Öröndetes jelenség a *perenkívüli* ügyek elintézésének tempógyorsulása is. Alig 5%-os forgalomcsökkenés mellett az év végén folyamatban maradt ügyek száma 6500-ra csökkent az 1931. évi 16.600-al szemben. Igaz viszont, hogy e folyamat már az 1931. évben is igen erőteljes volt, mert míg az 1930. évről

<sup>1)</sup> Magyar Statisztikai Évkönyv 1932. 317. és Kk.

<sup>2)</sup> A zárójelben lévő számok az 1931. évi adatokat jelzik.